

24. 5. 2017

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela zákona o dluhopisech a zavedení institutu agenta pro zajištění

Vláda předložila dne 21. března 2017 Poslanecké sněmovně PČR návrh zákona, kterým se mění zákon č. [190/2004](#) Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dluhopisech“), a to jako Sněmovní tisk 1062. Spolu s tímto zákonem návrh mění také insolvenční zákon[1], zákon o podnikání na kapitálovém trhu[2] a zákon o bankách[3].

Návrh zákona jednak nahrazuje stávající úpravu hypotečních zástavních listů upravených v § 28 až § 32 zákona o dluhopisech tzv. krytými dluhopisy, které jsou širším pojmem oproti hypotečním zástavním listům. Navrhovaná novela upravuje režim krytých dluhopisů a krytých bloků a jejich správu v případě úpadku emitenta. Zároveň vyjímá kryté dluhopisy a kryté bloky z účinků insolvenčního zákona. Novelizace ostatních předpisů pak zakotvuje vynětí krytých dluhopisů a krytých bloků, doposud nazývaných jako hypoteční podstata, z účinků určitých opatření dle těchto předpisů.[4]

Mimo to se novelizace věnuje institutu agenta pro zajištění, jehož úprava na českém dluhopisovém trhu oproti zahraničí absentovala po dobu 25 let. I přesto je v praxi agent pro zajištění sjednáván již dnes, v zájmu odstranění právní nejistoty je tedy navrženo institut zákonně výslovně upravit.

V praxi si lze představit případ, kdy vlastníky dluhopisů mohou být i tisíce osob, často s odlišnými zájmy a možnostmi, někdy i bez zájmu nebo možnosti svá práva aktivně uplatňovat. Typicky pak realizace zástavního nebo práva plynoucího ze zajištění může být nejen obtížná, ale i nákladná. Obdobně pak i obyčejný zápis do katastru nemovitostí. Dluhopis by navíc měl být volně převoditelný, což roztržštěnost vlastnického práva značně ztěžuje. Hlavně z těchto důvodů je v praxi sjednáván agent pro zajištění. Dle návrhu zákona agent pro zajištění jedná vlastním jménem, nikoli jménem vlastníků dluhopisů, a hájí abstraktní zájem všech vlastníků dluhopisů (nikoli partikulární zájmy jednotlivých vlastníků). Svým způsobem se tedy bude jednat o komisi, agent pro zajištění ovšem nebude komisionářem[5]. Vytváří se právní fikce, kdy se na agenta bude hledět, jako by byl vlastníkem každého dluhopisu v rámci celé emise dluhopisů a věřitelem každé zajištěné pohledávky, a tudíž i zástavním věřitelem nebo příjemcem jiného zajištění.

Vztah mezi agentem pro zajištění a emitentem bude upraven smlouvou, kterou bude uzavírat emitent dluhových cenných papírů, a vlastníci dluhopisů budou vyjadřovat souhlas s akceptací emisních podmínek s institutem agenta pro zajištění. Budou tak činit i konkludentně zakoupením příslušného dluhopisu, pokud daný dluhopis bude v působnosti agenta pro zajištění. Smlouva by pak měla být zpřístupněna investorům stejným způsobem jako emisní podmínky, pokud se tak nestane, měly by

emisní podmínky obsahovat popis práva a povinností agenta pro zajištění. Zákon by z respektu k zásadám soukromého práva neměl stanovit konkrétní požadavky smlouvy mezi emitentem a agentem pro zajištění, úprava by měla být minimalistická (tj. stanovení pouze písemné formy smlouvy z důvodu možnosti investorů seznámit se s jejím obsahem). Typicky by pak smlouva měla obsahovat práva a povinnosti agenta pro zajištění, včetně jeho práva na úplatu, a případný postup pro změnu agenta pro zajištění (zejména pro případy, kdy by k jeho změně mělo dojít proti vůli emitenta). Změnou agenta dojde k automatickému přechodu zástavního práva nebo jiného práva na zajištění na agenta nového. Zákon také nelimituje, kdo může být agentem pro zajištění, a nechává tuto možnost čistě na výběru emitenta. Z důvodu možného střetu jednání se však staví na jisto, že ve vztahu k jedné emisi může být ustanoven pouze jeden agent pro zajištění.

Zákon nepředpokládá pouze zajištění pohledávek z dluhopisů, ale smlouva mezi agentem pro zajištění na straně jedné a emitentem na straně druhé může být uzavřena rovněž k zajištění jiných dluhů, které s dluhopisy souvisí, a které má emitent vůči třetím osobám. Jedná se o specifickou odchylku od obecné úpravy v občanském zákoníku, která neumožňuje zřídit zástavní právo ve prospěch třetích osob.

Agent pro zajištění by měl vykonávat práva jako zástupce (vlastním jménem ve prospěch vlastníků dluhopisů), aniž by sám musel vlastnit byť jen jediný dluhopis. Toto postavení se uplatní i v případě insolvenčního řízení, výkonu rozhodnutí nebo exekuce týkajících se zástavce nebo jiného poskytovatele zajištění nebo jejich majetku. Agent pro zajišťování pak bude ve všech uvedených řízeních považován za zajištěného věřitele. Rozdíl ovšem spočívá v tom, že agent pro zajištění, byť vlastním jménem, jedná ve prospěch jednotlivých oprávněných osob, tudíž veškeré získané plnění bude náležet právě jim.

Povinností agenta pro zajištění bude vykonávat činnost s odbornou péčí, jednat kvalifikovaně, čestně a v nejlepším zájmu vlastníků dluhopisů a bude vázán rozhodnutím vlastníků zajištěných dluhopisů. Odbornou péčí má v tomto případě zákonodárce na mysli péči ve smyslu aktuálního návrhu zákona, kterým se mění zákon o podnikání na kapitálovém trhu (Sněmovní tisk 869), půjde tedy o vyšší standard než u péče řádného hospodáře. Dle navrhovaného znění by měla být přípustná možnost delegace činnosti agenta na jiné subjekty, pokud to smlouva výslovně nevyločí, ovšem bez zbavení se odpovědnosti.

Agent pro zajištění by měl nejméně jednou za rok zpřístupňovat vlastníků dluhopisů zprávu o výši nesplacených dluhů emitenta vůči agentovi pro zajištění v souvislosti s emisí dluhopisů, o změně zástavního práva nebo jiného zajištění dluhopisů, o další emisi nebo o významných krocích, které agent pro zajištění učinil (žaloby vůči emitentovi jménem agenta pro zajištění jako zákonného zástupce vlastníků dluhopisů).

Možnost agenta pro zajištění vlastnit dluhopisy pak vyloučena nebude, neboť zájem na výkonu řádné správy bude i v tomto případě zachován. Dle přechodného ustanovení č. 3 by neměla nová úprava nijak zasahovat do již nastavených smluvních vztahů, ledaže by se emitent s investory dohodl na dobrovolném podřízení se nové úpravě. Navrhovaná účinnost zákona je prvním dnem druhého měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Závěr

Po dlouhodobé absenci právní úpravy agenta pro zajištění v českém právním řádu lze tento institut s největší pravděpodobností v dohledné době očekávat. Nová úprava v zásadě neukládá žádné nové povinnosti (které by neplatily již dnes) a nemá retroaktivní účinky (nepoužije se tak například na dluhopisy vydané podle původní úpravy, leda se emitent dobrovolně nové úpravě podřídí; nepoužije

se ani na již zahájená insolvenční řízení), nicméně i tak je vítanou změnou a to právě z důvodu právní jistoty.

Jiří Švejda

[Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář](#)

Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333

Fax: +420 225 385 444

e-mail: wl@weinholdlegal.com

[1] Zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

[2] Zákon č. [256/2004](#) Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů

[3] Zákon č. [21/1992](#) Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů

[4] K tomu srov. Právní rozhledy 8/2017, II

[5] § 2455 a násl. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Institut zajišťovacího příkazu v daňovém řízení: podmínky vydání a obrana v odvolacím řízení](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezu v jiných členských státech EU](#)
- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce 2026](#)

- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)